

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 301 ਅਤੇ 304 (ੳ) ਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਵੀ.ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ ਜੇ.

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ @ ਮੁਖਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦਾਰ

Crl. ਐਮ. ਨ. 13620/96 ਦਾ ਐਮ

28 ਜਨਵਰੀ, 1997

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973-S.482— ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ, 1920 ਦੀ ਪਛਾਣ I ਕੈਸ਼ਨ — ਐੱਸ. 4 ਅਤੇ 5—ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ—ਕੀ/ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ, 1920 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a) ਮਾਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਤੱਤ:

"2(a) 'ਮਾਪ' ਵਿੱਚ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

(ਪਰਾ ੳ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ, 1920 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਪਰ ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(ਪਰਾ ੲ)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮਾਪ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਿਖਣਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੳ)

ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਛਾਬੜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ.

ਸ੍ਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕੁੱਕਰੀਆ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਵੀ. ਐਸ. ਅਗਰਵਾਲ, ਜੇ.

(1) ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਕਲੋਤਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅੰਗੂਠਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

(2) ਉਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਧਾਰਾ 419/420/467/468 ਅਤੇ 471 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸਤਰਾਸਾ/ਰਾਜ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। *ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਐਮ.ਐਸਟ੍ਰੇਟ, ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਰਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਪੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਨੇ 27 ਮਈ, 1996 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪੇਟਿਟ! ਆਇਨ

(3) ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸੀ

1. 1975 CLR 46

ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(4) ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ *ਕਾਠੀ ਕਾਲੂ ਓਯਾਦ*, (2) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਦਸਤਖਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ:-

(5)) ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਸਲ ਤੱਥ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਲਜ਼ਾਮਬੱਧ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਥਿਆਨ, ਜੋ ਆਖਿਰਕਾਰ ਸੌ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, 'ਸਜ਼ੂਰੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (3) 'ਗਵਾਹ ਹੋਣਾ' ਇਸਦੀ ਵਿਆਪਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਿੱਚ 'ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਜ਼ਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਥਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- (4) ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਜਾਂ ਹਥੇਲੀ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਛਾਪ ਜਾਂ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ 'ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ' ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਉਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1808

(5) ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਇਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਗਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਮੂਨਾ ਹੈਂਡਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(6) ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ, 1920 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a) ਮਾਪਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:-

“2(a) "ਮਾਪਾਂ" ਵਿੱਚ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਛਾਪ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;”

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 118 ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਮਾਪ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਪ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

“5. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਜਾਂ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ।—ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 (1898 ਦਾ 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ

ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 186 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

(7) ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਿਜ਼ ਐਕਟ, 1920 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ "ਮਾਪ" ਵਿੱਚ ਉਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਪਰ ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਉਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੀ. ਸੁਬੀਆ ਬਨਾਮ ਐਸਕੇਡੀ ਰਾਮਾਸਵਾਮਿਯ ਨਾਦਰ (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਵਿਪਰੀਤਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਈਡੈਂਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੁਲਨਾ।”

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਾਬੂ ਮਿਸ਼ਰਾ, (4) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹ

3. ਏਆਈਆਰ 1970 ਮਦਰਾਸ 85

4. ਏਆਈਆਰ 1980 ਐਸਸੀ 791

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਬਾਬੂ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲੈਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 6 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:-

“ਇਥੇ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ

ਦੇ S.5 ਦੀ ਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਦੂਜਾ, ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੇ ਉਸ ਪੜਾਅ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ, ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। . ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਸਿੱਟਾ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯਕੀਨਨ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਮਾਪ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਨਮੂਨਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ I ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।